

**ZAKON O STICANJU STATUSA SAMOSTALNOG UMJETNIKA I SAMOSTALNOG
STRUČNJAKA U KULTURI**
("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 41/21 od 18.05.2021g)

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način sticanja statusa samostalnog umjetnika i samostalnog stručnjaka u kulturi, prava i obaveze samostalnog umjetnika i samostalnog stručnjaka u kulturi, vođenje evidencije o samostalnim umjetnicima i samostalnim stručnjacima u kulturi, obezbjeđivanje sredstava, te druga pitanja od značaja za samostalne umjetnike i samostalne stručnjake u kulturi.

Član 2.

Cilj utvrđivanja statusa samostalnog umjetnika i samostalnog stručnjaka u kulturi je podsticanje umjetničkog i kulturnog stvaralaštva umjetnika i stručnjaka u kulturi Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika), te utvrđivanje administrativnih i finansijskih mjera za jačanje njihovog umjetničkog i stručnog stvaralaštva.

Član 3.

Na pitanja koja nisu ovim zakonom posebno uređena shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje sistem obaveznih doprinosa i odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

Član 4.

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje ženskog ili muškog pola podrazumijevaju oba roda.

Član 5.

Samostalni umjetnik je umjetnik koji samostalno, u vidu jedinog zanimanja, stvara autorska djela iz oblasti umjetnosti ili izvodi i interpretira umjetnička ili autorska djela iz oblasti umjetnosti i kulture, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast kulture.

Status samostalnog umjetnika može se steći za svaku djelatnost u oblasti umjetničkog stvaralaštva, produkcije i interpretacije:

- 1) književnost,
- 2) pozorišna umjetnost,
- 3) muzička i muzičko-scenska umjetnost,
- 4) umjetnička igra,
- 5) likovne umjetnosti,
- 6) primijenjene umjetnosti i dizajn,
- 7) fotografija,
- 8) filmska umjetnost i audio-vizuelno stvaralaštvo,
- 9) interdisciplinarno umjetničko polje,
- 10) digitalno stvaralaštvo i multimedija,
- 11) umjetnička interpretacija kulturnog nasljeđa.

Član 6.

Samostalni stručnjak u kulturi je stručnjak koji samostalno, u vidu jedinog zanimanja, stvara autorska djela i obavlja istraživačke, umjetničko-saradničke, teorijsko-kritičke, edukativne, specijalističke, producerske i organizatorske poslove iz oblasti umjetnosti i kulture, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast kulture.

Status samostalnog stručnjaka u kulturi može se steći za svaku djelatnost u oblasti istraživanja, prezentovanja, dokumentovanja, zaštitne i promovisanja kulture:

otkrivanje, prikupljanje, istraživanje, dokumentovanje, proučavanje, vrednovanje, čuvanje, zaštita, interpretacija, predstavljanje, korišćenje, upravljanje i promocija kulturnog nasljeđa (materijalnog i nematerijalnog),

bibliotečko-informaciona djelatnost,

izdavaštvo,

arhivska djelatnost,

muzejska djelatnost,

arhitektura,

prevođenje književnih, stručnih i naučnih tekstova,

naučnoistraživački i stručni rad u kulturi,

teorijsko-kritički rad u kulturi,

edukacija u kulturi,

menadžment u kulturi,

produkcija i organizacija kulturnih programa.

Član 7.

Umjetnik, odnosno stručnjak u kulturi može steći status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi ukoliko ispunjava opšte i posebne uslove.

Opšti uslovi za sticanje statusa su:

1) da je državljanin Republike i Bosne i Hercegovine,

2) da ima prebivalište na teritoriji Republike,

3) da nije u radnom odnosu,

4) da mu je umjetničko, odnosno stručno stvaralaštvo i djelovanje jedino zanimanje,

5) da je upisan u Registar umjetnika, odnosno Registar stručnjaka u kulturi koji vodi Ministarstvo prosvjete i kulture (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast kulture.

(3) Pored uslova iz stava 2. ovog člana stručnjak u kulturi može steći status samostalnog stručnjaka u kulturi pod uslovom da je stekao visoko obrazovanje iz oblasti navedenih u članu 6. stav 2. ovog zakona.

(4) Posebni uslovi za sticanje statusa su:

1) da ima dokazane rezultate u profesionalnom bavljenju umjetničkim stvaralaštvom u posljednjih sedam godina, odnosno stručnom djelatnošću u posljednjih deset godina, u oblasti kulture na teritoriji Republike,

2) da ima ostvarena priznanja i nagrade na domaćem ili međunarodnom nivou u oblasti kojom se bavi,

3) da ima pozitivno mišljenje reprezentativnog strukovnog udruženja,

4) da ima dostupnost i vidljivost, odnosno javno objavljena umjetnička, odnosno stručna djela.

(5) Izuzetno od stava 2. tačka 2) ovog člana, umjetnik, odnosno stručnjak u kulturi koji boravi van teritorije Republike, a njegovo umjetničko djelo, odnosno rezultati rada doprinose kulturnom životu Republike, može steći status samostalnog umjetnika, odnosno stručnjaka u kulturi ako ispunjava opšte i posebne uslove iz ovog člana.

(6) Izuzetno od stava 4. ta č ka 3) ovog č lana, umjetnik, odnosno stru č njak u kulturi u č ijoj oblasti djelovanja nema reprezentativnog strukovnog udru ž enja, a njegovo umjetni č ko, odnosno stru č no djelo i rezultati rada doprinose kulturnom ž ivotu Republike, mo ž e ste ć i status samostalnog umjetnika, odnosno stru č njaka u kulturi ako ispunjava ostale op š te i posebne uslove iz ovog č lana.

Č lan 8.

Postupak dodjele statusa samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stru č njaka u kulturi sprovodi se putem javnog poziva.

Ministarstvo svake godine raspisuje javni poziv iz stava 1. ovog č lana.

Javni poziv iz stava 1. ovog č lana objavljuje se u dnevnim novinama koje izlaze na teritoriji Republike i na internet stranici Ministarstva, a ostaje otvoren najmanje 30 dana od dana objavljivanja.

Postupak utvr đ ivanja statusa se pokre ć e podno š enjem zahtjeva i dostavljanjem dokumentacije o ispunjenosti op š tih i posebnih uslova iz č lana 7. ovog zakona.

Č lan 9.

Postupak dodjele statusa samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stru č njaka u kulturi sprovodi komisija koju rje š enjem imenuje ministar prosvjete i kulture (u daljem tekstu: ministar). Komisija ima pet č lanova.

Za č lanove komisije imenuje se:

- 1) jedan č lan iz reda zaposlenih u Ministarstvu i
- 2) č etiri č lana iz reda umjetnika, odnosno stru č njaka u kulturi, koji se biraju putem javnog poziva.

Zadatak č lanova komisije je da utvrde ispunjenost op š tih i posebnih uslova propisanih u č lanu 7. ovog zakona, te predlo ž e ministru dono š enje rje š enja o utvr đ ivanju statusa samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stru č njaka u kulturi.

Komisija ima pravo na naknadu za svoj rad, a iznos naknade ministar utvr đ uje rje š enjem. Visina naknade za rad č lanovima komisije ne mo ž e biti manja od jedne, niti ve ć a od dvije utvr đ ene najni ž e plate u Republici.

Č lan komisije iz reda zaposlenih u Ministarstvu nema pravo na nov č anu naknadu za u č e š ć e u radu komisije.

Ako u odre đ enoj djelatnosti u kulturi nema registrovanih umjetnika, odnosno stru č njaka u kulturi, za č lana komisije mo ž e biti imenovan umjetnik, odnosno stru č njak iz inostranstva.

Č lan 10.

Na osnovu prijedloga komisije o ispunjenosti op š tih i posebnih uslova iz č lana 7. ovog zakona ministar donosi rje š enje kojim utvr đ uje status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stru č njaka u kulturi.

Ministar donosi rje š enje o odbijanju zahtjeva umjetnika, odnosno stru č njaka u kulturi ukoliko je komisija utvrdila da ne ispunjava op š te i posebne uslove za sticanje statusa samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stru č njaka u kulturi.

Rje š enje ministra iz st. 1. i 2. ovog č lana je kona č no i protiv rje š enja nije dozvoljena ž alba, ali se mo ž e tu ž bom pokrenuti upravni spor pred nadle ž nim sudom.

Č lan 11.

Rješenje iz člana 10. stav 1. ovog zakona podliježe reviziji nakon tri godine od dana pravosnažnosti rješenja.

Ministarstvo po službenoj dužnosti vodi računa o isteku roka iz stava 1. ovog člana.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, revizija utvrđenog statusa može se sprovesti i prije isteka roka iz stava 1. ovog člana ako Ministarstvo, ili drugi nadležni organ, u posebnom postupku, utvrdi da samostalni umjetnik, odnosno samostalni stručnjak u kulturi ne ispunjava opšte i posebne uslove iz člana 7. ovog zakona.

Član 12.

Postupak utvrđivanja ispunjenosti uslova za sticanje i reviziju statusa samostalnog umjetnika i samostalnog stručnjaka u kulturi propisuju se pravilnikom.

Ministar donosi Pravilnik o postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova i reviziji statusa samostalnog umjetnika i samostalnog stručnjaka u kulturi.

Član 13.

(1) Ministarstvo dostavlja rješenje iz člana 10. stav 1. ovog zakona Poreskoj upravi Republike Srpske i Republičkoj upravi za inspekcijske poslove.

(2) Samostalni umjetnik je dužan da u poslovanju sa trećim licima uz svoje ime i prezime koristi oznaku „samostalni umjetnik“.

(3) Samostalni stručnjak u kulturi je dužan da u poslovanju sa trećim licima uz svoje ime i prezime koristi oznaku „samostalni stručnjak u kulturi“.

Član 14.

(1) Lice koje ima utvrđen status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi je obveznik doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, osiguranje od nezaposlenosti i dječje zaštite, u skladu sa propisima kojima se uređuje sistem obaveznih doprinosa.

(2) Lice koje ima utvrđen status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi ostvaruje pravo na refundaciju sredstava uplaćenih na ime doprinosa iz stava 1. ovog člana, iz budžeta Republike, pod uslovom da Ministarstvu dostavi:

1) ovjerenu izjavu datu pod materijalnom i krivičnom odgovornošću da je prijavio sve svoje prihode Poreskoj upravi,

2) poresko uvjerenje o izmirenim obavezama i

3) dokaz o rezultatima u profesionalnom bavljenju umjetničkom, odnosno stručnom djelatnošću u protekloj godini.

Član 15.

Lice koje ima utvrđen status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi podnosi Ministarstvu zahtjev za refundaciju sredstava iz člana 14. stav 2. ovog zakona.

Zahtjev iz stava 1. ovog člana podnosi se najkasnije do 15. januara tekuće godine, za prethodnu godinu.

Zahtjev za refundaciju sredstava sadrži i sljedeće podatke: ime, prezime, adresu, jedinstveni matični broj (JMB) podnosioca zahtjeva, jedinstveni identifikacioni broj (JIB) i šifru djelatnosti obveznika uplate doprinosa, datum podnošenja zahtjeva i potpis podnosioca zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana obavezno se prilaže dokumentacija navedena u članu 14. stav 2. ovog zakona.

Neblagovremen, nedopušten i nepotpun zahtjev odbacuje se zaključkom protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom. Na osnovu urednog zahtjeva i priložene dokumentacije, ministar donosi rješenje o refundaciji sredstava iz člana 14. stav 2. ovog zakona.

Rješenje ministra iz stava 6. ovog člana je konačno i protiv rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 16.

Na osnovu rješenja iz člana 10. stav 1. ovog zakona vrši se upis lica koja su stekla status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi u Registar samostalnih umjetnika i samostalnih stručnjaka u kulturi.

Registar iz stava 1. ovog člana vodi Ministarstvo.

U Registar iz stava 1. ovog člana upisuju se osnovni podaci, kao i podaci o statusnim promjenama. Ministar donosi Pravilnik o vođenju Registra samostalnih umjetnika i samostalnih stručnjaka u kulturi, kojim se propisuje sadržaj i način vođenja Registra.

Član 17.

(1) Samostalnom umjetniku, odnosno samostalnom stručnjaku u kulturi prestaje status:

na lični zahtjev,

ako zasnuje radni odnos, danom koji prethodi danu zasnivanja radnog odnosa,

ako ispuni uslove za penziju,

ako mu prestane državljanstvo ili odjavi prebivalište u Republici, danom pravosnažnosti

rješenja kojim mu je to pravo prestalo, odnosno danom odjave prebivališta,

ako mu je pravosnažnom sudskom odlukom izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja djelatnosti iz oblasti za koju mu je dodijeljen status,

ako mu je u postupku revizije iz člana 11. stav 1. ovog zakona utvrđeno da ne ispunjava opšte i posebne uslove iz člana 7. st. 2, 3. i 4. ovog zakona.

(2) Samostalni umjetnik, odnosno samostalni stručnjak u kulturi dužan je obavijestiti

Ministarstvo u slučaju da nastupi jedan od razloga zbog kojih prestaje status iz stava 1. t. 2), 3), 4) i 5) ovog člana, najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka navedenih razloga.

Član 18.

Ministar donosi rješenje o prestanku statusa samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi.

Rješenje ministra iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Na osnovu rješenja iz stava 1. ovog člana vrši se brisanje iz Registra samostalnih umjetnika i samostalnih stručnjaka u kulturi.

Ministarstvo dostavlja rješenje iz stava 1. ovog člana Poreskoj upravi Republike Srpske i Republičkoj upravi za inspekcijske poslove.

Član 19.

Iz budžeta Republike Srpske obezbjeđuju se sredstva za:

refundaciju sredstava za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, osiguranje od nezaposlenosti i dječje zaštite, rad članova komisije.

Član 20.

(1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove, putem nadležnih inspektora.

(3) Nadležni inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora iz stava 2. ovog člana, pored ovlaštenja uređenih propisima iz oblasti inspekcija, ovlašten je da rješenjem:

zabrani obavljanje poslova samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi licu koje te poslove obavlja bez rješenja ministra, kojim se utvrđuje status (član 10),

naloži da u poslovanju sa trećim licima uz svoje ime i prezime koristi oznaku „samostalni umjetnik“ (član 13. stav 2),

naloži da u poslovanju sa trećim licima uz svoje ime i prezime koristi oznaku „samostalni stručnjak u kulturi“ (član 13. stav 3),

zabrani rad ako u toku inspekcijske kontrole utvrdi postojanje činjenica iz člana 17. stava 1. t. 2), 3), 4), 5) i 6) ovog zakona,

zabrani rad ako utvrdi da postoji rješenje iz člana 18. ovog zakona.

Član 21.

Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kazniće se za prekršaj samostalni umjetnik, odnosno samostalni stručnjak u kulturi ako:

radi bez rješenja kojim se utvrđuje status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi (član 10. stav 1),

u poslovanju sa trećim licima uz svoje ime i prezime ne koristi oznaku „samostalni umjetnik“ (član 13. stav 2),

u poslovanju sa trećim licima uz svoje ime i prezime ne koristi oznaku „samostalni stručnjak u kulturi“ (član 13. stav 3),

nastupi jedan od razloga zbog kojih prestaje status samostalnom umjetniku, odnosno samostalnom stručnjaku u kulturi, a on o tim činjenicama ne obavijesti Ministarstvo (član 17. stav 2),

ako nastupa kao samostalni umjetnik, odnosno samostalni stručnjak u kulturi, a rješenjem ministra mu je utvrđen prestanak statusa samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi (član 18. stav 1).

Član 22.

Ministar će u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike:

o postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova i reviziji statusa samostalnog umjetnika i samostalnog stručnjaka u kulturi (član 12. stav 2),

o vođenju Registra samostalnih umjetnika i samostalnih stručnjaka u kulturi (član 16. stav 4).

Član 23.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi i Zakon o sticanju statusa samostalnih umjetnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 50/10).

Član 24.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 02/1-021-366/21 PREDSJEDNIK

Datum: 28. aprila 2021. godine NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović